

#LaNoViolenciaEsLaNostraForça

Decàleg #3: Estratègia noviolenta d'alliberament en 10 passos

Partim d'un conflicte o d'una situació que considerem èticament inacceptable, i **volem alliberar-nos**:

De la violència que patim i de la contradictòria temptació d'exercir-la per alliberar-nos. Quan actuem amb odi, aquest no ens fa millors que els nostres enemics.

I de la passivitat que patim i de la contradictòria temptació de "passar de tot" per alliberar-nos. La passivitat ens fa còmplices de la violència armada i de la violència estructural.

Per enfortir-nos com a ciutadania activa, com a poble que vol sortir de la passivitat, cal distingir tres grans tipus d'acció ciutadana:

El "**no a la violència**", entesa com oposició a l'ús de la violència. És la cultura anti-violència.

La "**sense violència**", en tant que renuncia puntualment a la violència, de forma tàctica.

La "**noviolència**", seria l'estratègia per transformar conflictes –també anomenada ahimsa o satyagraha-.

L'estratègia noviolenta: alliberar-nos sense que generem més violència

- 1. Organitzar-nos per fer front a la situació inacceptable i elaborar l'estratègia noviolenta per transformar-la.** Ningú no ho farà per mi, per nosaltres. Qui veu clar, qui se sent responsable ha de donar el pas. Però qualsevol moviment social, si vol créixer i tenir impacte precisa d'una forma organitzativa que aplegui voluntats, que faciliti la implicació i el compromís i que, alhora, sigui operativa en funció del què vol aconseguir i de com vol fer-ho.
- 2. Explicitar i assumir el compromís amb la noviolència amb el risc personal, i d'equip, que pugui comportar.** Una declaració pública que manifesti l'objectiu, els mitjans noviolents i els tipus d'accions que es volen emprendre, enfortirà el moviment per assumir la possible repressió, li donarà coherència i legitimarà l'aïllament de tot acte violent, intern o extern.
- 3. Triar un objectiu concret, que sigui assolible amb les capacitats del grup,** que vagi en la direcció de l'objectiu general i que, malgrat els reptes i les dificultats que comporti, sigui assolible en un cert temps. Aquest és un dels punts clau de l'estratègia noviolenta, triar un objectiu ni massa fàcil ni impossible. Un objectiu concret a l'alçada de les possibilitat i capacitats que el grup té, i que pot ampliar amb d'altres grups.
- 4. Plantejar i generar, si és possible, alternatives viables per transformar el conflicte.** Cal oferir una alternativa viable que substitueixi o millori la llei, la institució o els costums que objectem. Mostrar que hi ha una altra manera de complir aquella funció que rebutgem permet obrir el camí de la conjunció de forces. També genera simpatia entre la població, que percep així la bona voluntat creativa, no destructiva, dels qui impulsen l'acció. Generar alternatives és, alhora, una aposta per una sortida creativa d'allò que considerem inacceptable i una forma de lluita que demostra que és viable superar la situació present.

- 5. Intentar sempre, amb l'adversari, el diàleg i la cooperació per trobar una solució.** Amb els primers passos, cal intentar un diàleg constructiu amb l'adversari. Cal cercar la conjunció de forces oposades. Potser l'adversari té raons que no hem tingut en compte; potser ens escoltarà. Cal pressuposar la cordialitat. L'intent de diàleg legitimarà les següents passes, en cas de fracàs.
- 6. Aprofitar, esperar o provocar una crisi més ampla, com a oportunitat de canvi.** Per a la viabilitat d'un procés d'alliberament sobre un conflicte concret cal considerar el context, cal tenir en compte un factor extern al grup que pot ser determinant per l'enfortiment, l'extensió i l'èxit de l'acció. Parlem de la crisi, sigui econòmica, política, ambiental o general. La crisi fa trontollar certes coses, poders, institucions, costums. La crisi es pot convertir en una oportunitat perquè l'objecció i l'alternativa a la situació injusta puguin reeixir. Fer el que creiem que hem de fer més enllà d'unes circumstàncies que no semblen favorables, ens prepara i ens situa en bona posició per quan ho siguin. No sempre veurem els resultats, no sempre tindrem èxit, però com diu Pepe Beúnza: "només hi ha una lluita que està perduda, la que no comencem".
- 7. En cas que el diàleg no prosperi, llançar denúncia pública i plantejar ultimàtum.** Estem tractant d'aconseguir un objectiu concret que redueixi la passivitat i la violència mitjançant la màxima conjunció i el mínim xoc cec de forces. Si hem intentat una solució negociada i hem fracassat; si malgrat haver denunciat la situació i haver cridat a la implicació de l'opinió pública, l'adversari continua sense modificar la situació, cal donar un nou pas. Cal enviar un ultimàtum per demanar un canvi abans d'una data concreta. I anunciar que, passat el termini sense obtenir una resposta positiva, emprendrem accions de no cooperació, i si cal, de desobediència civil.
- 8. Llançar campanyes de no cooperació.** Quan la denúncia no ha estat suficient per canviar la situació, una resposta possible és deixar de cooperar. Les accions de no cooperació més habituals són les vagues laborals; també de consum o de vot –boicots-. La vaga de fam no és una eina de pressió o de xantatge, és una acció dirigida al desvetllament dels amics i del poble perquè surtin de la passivitat còmplice. Tota relació de poder d'una minoria es manté perquè la majoria coopera, col·labora, sigui per acció o per omissió. Quan ens desentenem d'una situació violenta o d'una llei injusta, ens fem còmplices de col·laboració i, en part, som co-responsables de la injustícia.
- 9. Promoure campanyes de desobediència civil assumint-ne les conseqüències.** Quan la no cooperació no ha estat suficient per suscitar un canvi ni per aconseguir dialogar podem exercir el dret, i el deure, de desobeir la llei injusta. La desobediència civil és un conjunt d'accions no violentes de refús a obeir determinades lleis, polítiques o actuacions considerades pels desobedients com a injustes o il·legítimes, per tal d'invalidar-les, transformar-les o substituir-les tot afavorint el bé comú. Els actes de desobediència civil estan considerats il·legals i, per tant, poden ser declarats delictius. Els activistes fan saber la seva desobediència de forma pública i han d'estar disposats a assumir-ne la responsabilitat i a acceptar les conseqüències que se'n deriven. Aquesta clara actitud de donar la cara legitima l'acte, posa de relleu el fet denunciat i reforça la consciència cívica i el sentiment d'injustícia.
- 10. Establir, per fi el diàleg que permeti trobar una solució equitativa.** Tota estratègia no violenta persegueix atènyer l'objectiu generant el mínim de xoc cec de forces. Si després de tot el procés hem aconseguit modificar la consciència de l'opinió pública perquè surti de la passivitat i aposti pel canvi, i hem aconseguit modificar la posició dels adversaris, responsables principals de la violència que volem reduir, serà el moment, ara sí, de poder negociar la millor solució. Un resultat positiu ens haurà posicionat per emprendre un objectiu més ambiciós, amb més suport social. Un resultat negatiu ens haurà fet aprendre de les nostres capacitats i limitacions, i ens donarà pistes sobre com fer-ho millor en un futur.